

Pöllöt vaelsivat Haliakselle

Aleksi Lehikoinen

Vuonna 2009 Hangon lintu-
asemalla Haliaksella saatiin
nauttia monipuolisesta pöl-
lösyksystä. Seuraavassa on
esitetty lajien runsaus rengastus- (r) ja
kontrollimäärinä (k) sekä lyhyesti ku-
vattu lajin esiintymistä suhteessa aiem-
piin vuosiin. Lisäksi on kerrottu ulko-
puolisten kontrollien perusteella, mistä
syksyn pöllöjä Hankoon saapui.

Tyypillistä pöllöjen esiintymiselle
Haliaksella 2000-luvulla on ollut kol-
mivuotisrytmi myyräsyklin mukaan.
Aiemmat selkeät huiput ovat olleet
2000-luvulla vuodet 2000, 2003 ja 2006
sekä tätä ennen vuodet 1979, 1986 ja
1989. Lisätietoja pöllöjen vaellusajoista
löytyy julkaisuista Lehikoinen & Vä-
häntalo (2000) ja Ekroos ym. (2004) sekä
vuosittaisista runsauden vaihteluis-
ta julkaisuissa Lehikoinen ym. (2008).
Nämä julkaisut, kuten myös aseman
rengastustilastot, löytyvät helposti
aseman internet-sivuilta.

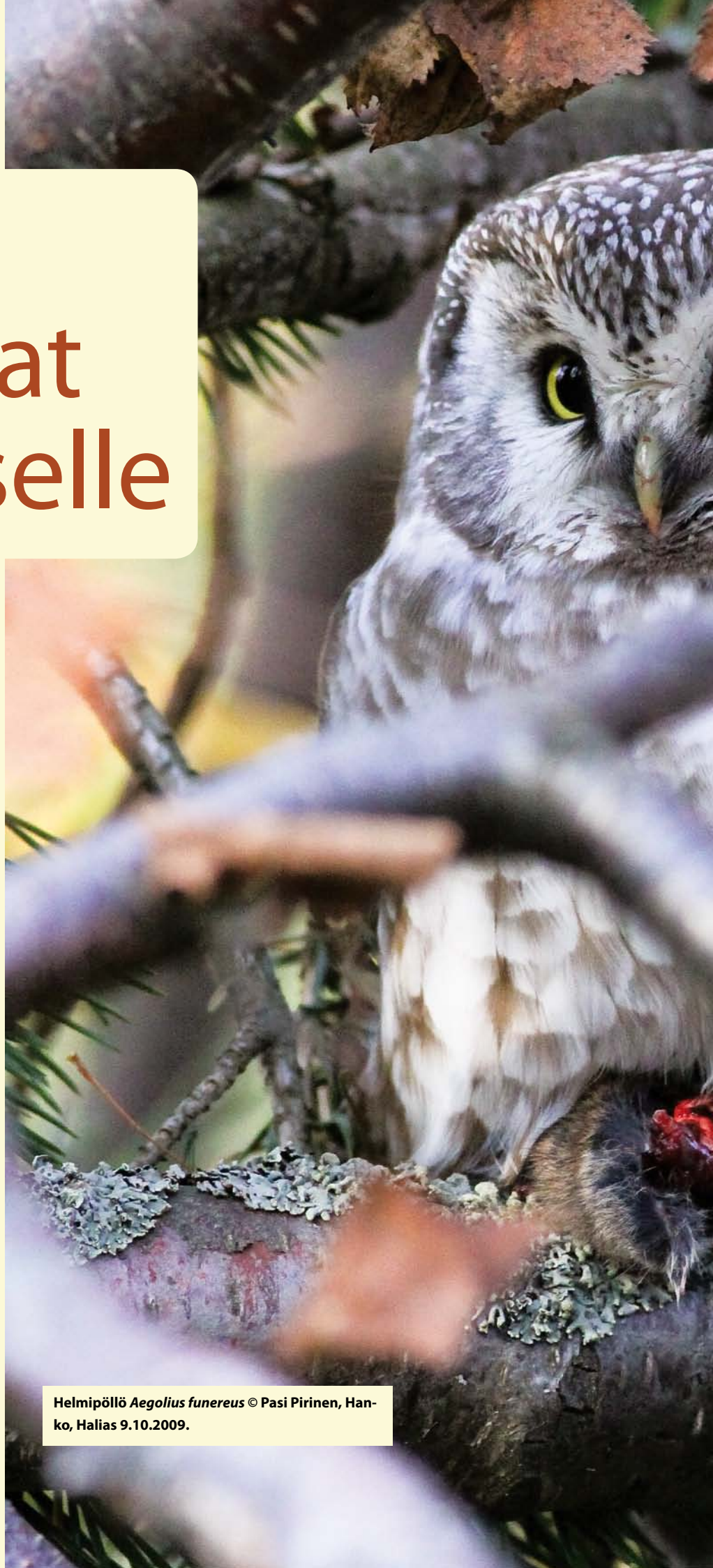
Hiiripöllö *Surnia ulula* 2r

Runsas esiintyminen. 17.10.–1.11. ha-
vaittiin yhteensä viisi yksilöä. Ennen
tätä vuotta asemalla on rengastettu
vain yhdeksän hiiripöllöä, joista ainoa
aikaisempi yli yhden vuosi oli 1989, jol-
loin rengastettiin kaksi lintua.

Varpuspöllö

Glucidium passerinum 135r 3k

Rengastusten valossa syksy oli selväs-
ti toiseksi paras esiintyminen lajilla

**Helmipöllö *Aegolius funereus* © Pasi Pirinen, Han-
ko, Halias 9.10.2009.**

Haliaksen historian aikana. Ensimmäiset varpuspöllöt saatiin 26. sekä 28.8. Vaellus huipentui 9.10., jolloin verkoista saatiin 30 pikkupöllöä.

Ennätysvuonna 2003 verkoista saatiin yhteensä 350 varpuspöllöä (Lehikoinen 2004). Kolmanneksi paras vuosi on ollut syksy 1986, jolloin rengastuksia kertyi 31.

Ulkopuolisia kontroleja saatiin seuraavasti. 12.9.2009 Jarmo Ruoho kontrolloi Matti Mäkelän Parkanos- sa 6.6.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (siirtymä 235 km etelään). 15.10. William Velmala kontrolloi Jaako Syrjäsen Pirkkalassa 8.6.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (85 km etelälounaaseen). 9.10. Tatu Hokkanen kontrolloi Sten Vikströmin Pietarsaaressa 10.6.2008 pesäpoikasena rengastaman linnun (431 km etelään).

Viirupöllö *Strix uralensis* 3r 3k

Runsas esiintyminen. Syksyn viirupöllöt havaittiin välillä 9.10.–1.11. Viirupöllöjä on tavattu runsaammin vain vuonna 2006, jolloin rengastettiin viisi lintua ja kontrolloitiin kolme ulkopuolista (Lehikoinen 2007). Yhteensä vuosina 1979–2008 asemalla rengastettiin vain yhdeksän viirupöllöä. Kolmanneksi paras vuosi oli syksy 1989, jolloin havaittiin kolme yksilöä (Ekroos ym. 2004).

Seuraavassa on mainittu ulkopuoliset kontrollit vuodelta 2009. 9.10. Pasi Pirinen kontrolloi Pekka Kontiainen Asikkalassa 28.4.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (213 km

lounaaseen). 29.10. Roni Väisänen kontrolloi Pekka Mätön Kerimäellä 4.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (408 km länsilounaaseen). Petteri Lehikoinen ja Roni Väisänen kontrolloivat 19. ja 23.10. Tero Niskasen Hattulassa 12.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (133 km etelälounaaseen).

Lehtopöllö *S. aluco* 18r 8k

Ennätysvuosi. Ensimmäinen rengastus jo 5.8., ja vaellus huipentui 11.10., jolloin verkoista saatiin viisi lintua. Liik ehdintä jatkui marraskuulle, sillä vielä 13.11. 3r.

Aikaisemmilta vuosilta rengastuksia on kertynyt 81 yksilöstä, joista huippuvuodet ovat olleet 2006 15r (+2 ulkopuolista kontrollia; Lehikoinen 2007) ja 1986 13r (+4 kontrollia; Nikander 1987).

Lista ulkopuolisista kontrolleista on huomattavan pitkä ja kontrollien osuus kaikista syksyn 2009 linnuista on peräti 31 prosenttia. 18.10. Petteri Lehikoinen kontrolloi Henri Selinin Espoossa 25.4.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (113km länsilounaaseen). 18.–19.10. Roni Väisänen ja Petteri Lehikoinen kontrolloivat Kari Aholan Siuntiossa 28.4.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (87 km länsilounaaseen). 10.10. Tatu Hokkanen kontrolloi Tapio Solosen Sipoossa 15.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (147 km länsilounaaseen). 20.10. Roni Väisänen kontrolloi Pekka Raukon Valkealassa 11.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (249 km länsilounaaseen). 19.10.–1.11. Roni Väisänen, Petteri Lehikoinen ja Jarmo Ruoho kontrolloivat Pertti Sauro lan Kuhmalahdessa 11.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (210 km etelälounaaseen). 20.10. Petteri Lehikoinen kontrolloi Pertti Sauro lan Valkeakoskella 25.4.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (174 km etelälounaaseen). 10.–11.10. Pasi Pirinen ja Tatu Hokkanen kontrolloivat Pertti Sauro lan Hauholla 2.5.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (178 km etelälounaaseen). 11. ja 13.10. Antero Lindholm ja William Velmala kontrolloivat Pertti Nikkasen Val-

Viirupöllö *Strix uralensis* nuori. © Pasi Pirinen, Hanko, Halias, 9.10.2009.

keakoskella 15.4.2009 pesäpoikasena rengastaman linnun (162km etelälounaaseen).

Huuhkaja *Bubo bubo* 1r

Normaalia parempi vuosi, sillä lajista tehtiin myös kahdeksan näköhavaintoa välillä 10.10.–12.11. Yhteensä aiempia rengastuksia on 13 kappaletta, joista kolme vuodelta 1989.

Sarvipöllö *Asio otus* 73r 2k

Neljänneksi vilkkain sarvipöllösyksy. Ensimmäiset 25.7. ja 5.9. Selkeästi paras yö oli 12.10., jolloin rengastettiin 15 sarvipöllöä.

Parempia vuosia ovat olleet vain syksyt 2000 (101r), 1989 (93r) ja 2006 (76r) (Lehti 1990, Lehikoinen 2001, 2007). Yhteisrengastusmäärä vuosina 1979–2008 on 851 yksilöä.

Täyskäsi varpuspöllö *Glaucidium passerinum*. © Pasi Pirinen, Hanko, Halias, 9.10.2009.

Ulkopuoliset kontrollit ovat harvinaisia Haliaksella, mutta syksyllä 2009 saatiin peräti kaksi kontrollia vuonna 2008 rengastetuista linnuista. 21.10. Roni Väisänen kontrolloi Pekka Mätön Kerimäellä 22.6.2008 maastopoikasena rengastaman linnun (407 km lounaaseen). 17.10. Petteri Lehikoinen kontrolloi Ossi Hemmingin Kauhavalla 30.9.2008 aikuisena rengastaman linnun (365 km etelään).

Suopöllö *A. flammeus* 4r

Keskinkertainen vuosi. Näköhavaintoja lisäksi 7 yksilöstä välillä 10.9.–6.11. Yhteensä aiemmilta vuosilta on 106 rengastusta, ja parempia määriä on saatu yhdeksänä vuotena. Huippuvuonna 1983 verkoista saatiin peräti 14 suopöllöä.

Helmipöllö *Aegolius funereus* 19r 1k

Helmipöllö on ollut Haliaksella katoavaa kansanperinnettä 1990-luvun alus-

ta lähtien. Määrät ovat vähentyneet selvästi aseman alkuvuosista (Lehikoinen ym. 2008), ja syksyn 2009 summa 19 yksilöä oli 2000-luvullakin vasta neljänneksi paras määrä.

Kaiken kaikkiaan asemalla on rengastettu vuosina 1979–2008 yhteensä 1242 helmipöllöä. Vuosittaisten rengastussummien mediaani on 26 pöllöä. Huippuvuosina 1989 ja 1979 rengastettiin 355 ja 131 helmipöllöä (Kauppinen ym. 1980, Lehti 1990). 7.10. kontrolloidun helmipöllön rengastuspaikka ei ollut tätä kirjoitettaessa vielä tiedossa.

Kirjallisuutta

Ekroos, J., Lehikoinen A., Lehikoinen, P. & Pynnönen, P. 2004: Harvalukuisten lintujen esiintyminen Hangon lintuasemalla 1979–2002. — *Tringa* 31: 74–93.

Kauppinen, S., Mikkola, K. & Haapala, J. 1980: Tringan lintuasemat 1979, Porkkala ja Hanko. — *Tringa* 7: 15–20.

Lehikoinen, A. 2001: Hangon lintuaseman toimintakertomus 2000. — *Tringa* 28(2): 94–98.

Lehikoinen, A. 2004: Hanko. — Julkaisussa: Ojanen, M. (toim.): Suomen lintuasemat 2003 — katsaus 12 aseman toimintaan. Linnut-vuosikirja 2003: 124–126.

Lehikoinen, A. 2007: Hangon lintuaseman toimintakertomus 2006. — *Tringa* 34: 112–117.

Lehikoinen, A. (toim.), Ekroos, J., Jaatinen, K., Lehikoinen, P., Lindén, A., Piha, M., Vattulainen, A. & Vähätalo, A. 2008: Lintukantojen kehitys Hangon lintuasemalla 1979–2007. — *Tringa* 35: 146–209.

Lehikoinen, A. & Vähätalo, A. 2000: Lintujen muuton ajoittuminen Hangon lintuasemalla vuosina 1979–1999. — *Tringa* 27: 150–226.

Lehti, M. 1990: Hangon lintuaseman toimintakertomus 1989. — *Tringa* 17: 60–64.

Nikander, P. J. 1986: Hangon lintuasema 1985. — *Tringa* 13: 57–59.